

Hallel in the Prayers

When do we say full Hallel?

רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג הלכה ו-ז

ושמונה עשר יום בשנה מצוה לגמור בהן את ההלל, ואלו הן: שמונת ימי החג, ושמונת ימי חנוכה, וראשון של פסח ויום עצרת, אבל ראש השנה ויום הכפורים אין בהן הלל לפי שהן ימי תשובה ויראה ופחד לא ימי שמחה יתירה, ולא תקנו הלל בפורים שקריאת המגילה היא ההלל. מקומות שעושים ימים טובים שני ימים גומרים את ההלל באחד ועשרים יום, בתשעת ימי החג, ושמונת ימי חנוכה, ושני ימים של פסח, ושני ימים של עצרת, אבל בראשי חודשים קריאת ההלל מנהג ואינה מצוה, ומנהג זה בצבור לפיכך קוראין בדילוג.

Why don't we say full Hallel on the last six days of Pesah?

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף לט עמוד ב

דאמר רבי שמואל בר נחמן אמר רבי יונתן: מאי דכתיב (שמות י"ד) ולא קרב זה אל זה כל הלילה, באותה שעה בקשו מלאכי השרת לומר שירה לפני הקדוש ברוך הוא, אמר להן הקדוש ברוך הוא: מעשה ידי טובעין ביים ואתם אומרים שירה לפני?

פסיקתא דרב כהנא נספחים פרשה ב ד"ה ושמחת בחגך

וכן את מוצא כל שבעת ימי החג אנו קורין בהן את ההלל, אבל בפסח אין אנו קורין בהן את ההלל אלא ביום טוב הראשון ולילו, למה, כדאמר שמואל בנפול אויבך אל תשמח (משלי כד: יז).

How the Leviim repeated Hallel while the Kohanim slaughtered the Pesah sacrifices.

משנה מסכת פסחים פרק ה משניות ה-ז

הפסח נשחט בשלש כתות שנאמר (שמות יב) ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל קהל ועדה וישראל נכנסה כת הראשונה נתמלאת העזרה נעלו דלתות העזרה תקעו הריעו ותקעו... יצתה כת ראשונה ונכנסה כת שניה יצתה שניה נכנסה שלישית כמעשה הראשונה כך מעשה השניה והשלישית קראו את ההלל אם גמרו שנו ואם שנו שלשו אף על פי שלא שלשו מימיהם רבי יהודה אומר מימיהם של כת שלישית לא הגיע לאהבתי כי ישמע ה' מפני שעמה מועטין:

How the Hallel was recited.

רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג

הלכה יב - מנהג קריאת ההלל בימי חכמים הראשונים כך היה, אחר שמברך הגדול שמקרא את ההלל מתחיל ואומר הללויה וכל העם עונין הללויה וחוזר ואומר הללו עבדי ה' וכל העם עונין הללויה וחוזר ואומר הללו את שם ה' וכל העם עונין הללויה וחוזר ואומר יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם וכל העם עונין הללויה וכן על כל דבר, עד שנמצאו עונין בכל ההלל הללויה מאה ושלוש ועשרים פעמים סימן להם שנותיו של אהרן.

הלכה יג - וכן כשהקורא מגיע לראש כל פרק ופרק הן חוזרין ואומרין מה שאמר, כיצד כשהוא אומר בצאת ישראל ממצרים כל העם חוזרין ואומרין בצאת ישראל ממצרים, והקורא אומר בית יעקב מעם לועז וכל העם עונין הללויה עד שיאמר אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני וכל העם חוזרין ואומרין אהבתי כי ישמע ה' וכו', וכן כשיאמר הקורא הללו את ה' כל גוים כל העם חוזרין ואומרין הללו את ה' כל גוים.

הלכה יד - הקורא אומר אנא ה' הושיעה נא והן עונין אחריו אנא ה' הושיעה נא, אע"פ שאינו ראש פרק, הוא אומר אנא ה' הצליחה נא והן עונין [אחריו] אנא ה' הצליחה נא, הוא אומר ברוך הבא וכל העם אומרים בשם ה', ואם היה המקרא את ההלל קטן או עבד או אשה עונה אחריהם מה שהן אומרין מלה מלה בכל ההלל. זה הוא המנהג הראשון ובו ראוי לילך, אבל בזמנים אלו ראיתי בכל המקומות מנהגות משונות בקריאתו ובעניית העם ואין אחד מהם דומה לאחר.